

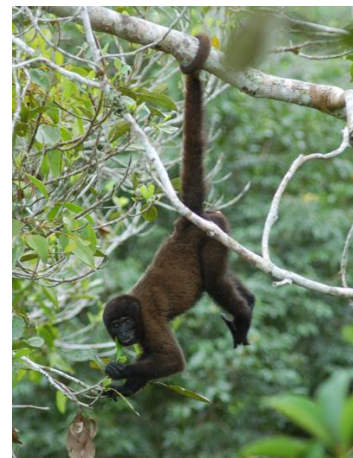
Grijpstaartapen: apen met vijf handen

Er leven zo'n 17 soorten grijpstaartapen die allemaal in het tropisch regenwoud van Midden- en Zuid-Amerika voorkomen. De naam grijpstaartapen is de verzamelnaam voor wolapen, slingerapen, brulapen en spinapen. Het zijn de grootste van Amerika. En zoals hun naam doet vermoeden, hebben ze allemaal een grijpstaartaap.

Alle grijpstaartapen zijn groepsdieren. De groepen kunnen uit wel 50 apen bestaan die zo nu en dan in kleinere groepjes opsplitsen. Het is namelijk erg moeilijk om voor 50 apen eten te vinden in één gebied.

Paspoortgegevens

Wolapen	<i>Lagothrix sp.</i>
Slingerapen	<i>Ateles sp.</i>
Brulapen	<i>Alouatta sp.</i>
Spinapen	<i>Brachyteles arachnoides</i>
Verspreiding:	regenwouden van Zuid- en Midden-Amerika
Voedsel:	vruchten, bladeren, zaden en kleine prooidieren
Leeftijd:	variërend van zo'n 20 tot 30 jaar
Gewicht:	tot 12kg
Draagtijd:	brulapen 6 maanden, de andere grijpstaartsoorten 7 maanden
Aantal jong per keer:	één jong
IUCN-status:	variërend van zeldzaam tot ernstig bedreigd

Hoe zie ik eruit?

Grootste apen in Amerika

De naam grijpstaartapen is de verzamelnaam van een aantal apensoorten in Midden- en Zuid-Amerika: wolapen, slingerapen, brulapen en (de minder bekende) spinapen. De grijpstaartapen zijn de grootste apen die in Amerika leven, waarvan de spinaap – met 12 kg – de grootste is. Wolapen en slingerapen wegen ongeveer tien kilo. En brulapen zijn met hun zes tot zeven kilo echt geen reuzen. Zeker niet als je ze vergelijkt met de apen in Afrika en Azië, zoals de gorilla's en orang oetans.

Slimme staart

Zoals hun naam doet vermoeden hebben grijpstaartapen een handige grijpstaart. Deze gevoelige staart gebruiken ze bij het klimmen, als een soort extra hand. Ze kunnen er van alles mee vastpakken. De punt van hun staart is aan de onderkant daarom ook niet behaard. Ze kunnen daardoor net zo goed voelen met hun staart als met hun vingers. En omdat grijpstaartapen ook hun voeten net zo gebruiken als hun handen, hebben ze dus eigenlijk vijf handen!

Onderste boven

Er is een goede reden waarom grijpstaartapen zo'n handige staart hebben. Omdat ze

behoorlijk zwaar zijn, kunnen ze niet zomaar over het uiteinde van dunne takken lopen. Die zouden zomaar af kunnen breken. Maar juist op die plekken groeien de lekkerste vruchten en de jonge malse blaadjes, die de apen wel te pakken willen krijgen. En dankzij hun staart halen ze dat ook. Grijpstaartapen kunnen namelijk met hun hele lichaamsgewicht aan hun staart hangen. Beide handen en voeten hebben ze dan vrij om vruchten en bladeren te plukken onder de tak waaraan zij hangen. Of om een potje te stoeien met een soortgenoot.

Waar woon ik?

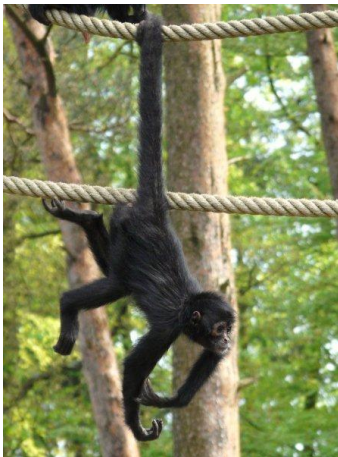
Slingeren in de boomkruinen

Grijpstaartapen komen in grote streken van Midden- en Zuid-Amerika voor, hoewel sommige van de 17 soorten grijpstaartapen in hele kleine gebieden leven. Het zijn echte boombewoners en komen liever niet op de grond. Daar leven namelijk de meest gevaarlijke roofdieren. Bovendien vinden ze hun voedsel in de bomen.

Wat eet ik?

Iedereen zijn eigen menu

Verschillende soorten grijpstaartapen houden van verschillend voedsel. En dat is maar goed ook, want er leven vaak meerdere soorten grijpstaartapen in één gebied. Op die manier eten ze niet elkaars voedsel op en hebben ze dus geen last van elkaar.

Brulapen eten vooral bladeren. Omdat bladeren minder energie bevatten, zijn het rustige dieren. Ze hebben een speciaal aangepaste maag, waardoor ze de (oudere) blaadjes kunnen eten die moeilijk verteerbaar zijn.

Wolapen zijn behoorlijk kieskeurig als het om eten gaat. Ze eten vruchten, noten, zaden en bladeren van meer dan 200 plantensoorten. Welke gedeeltes van welke plant ze eten is bij onderzoekers niet zo goed bekend. Wolapen leven namelijk hoog in de bomen en daar is het extra lastig om goed onderzoek te doen. Over de voedingsstoffen die in planten zitten en die belangrijk zijn voor wolapen is ook maar weinig bekend. Daarom is het voor dierentuinen heel lastig om wolapen te houden en zijn er dus ook maar weinig die wolapen houden.

Spinapen eten bladeren en vruchten. Slingerapen eten vooral vruchten.

Mijn familie en ik

Uit elkaar en weer samen

Alle grijpstaartapen zijn groepsdieren. Meestal bestaat zo'n groep uit meerdere mannetjes en vrouwtjes met hun kinderen. Afhankelijk van het aanbod aan voedsel verschilt de samenstelling van de groepen. Er zijn bijvoorbeeld wolapengroepen geobserveerd met vijf leden en andere met meer dan 50 leden. Meestal leven wolapen in groepen van 15 tot 25 dieren. Vaak splitsen de groepen (vooral de grotere) zich in meerdere kleine groepjes op als ze op zoek gaan naar voedsel. Genoeg voedsel vinden voor een groep van 50 apen is gewoon te lastig. Ook slingerapen splitsen zich op in kleinere groepjes. Later komen ze weer samen en na een poosje gaan ze weer uit elkaar. Deze groepen worden 'los-vaste'-groepen genoemd.

Kleine grijpertjes

De draagtijd bij grijpstaartapen duurt ongeveer 6 tot 7 maanden. Er wordt dan maar één baby

geboren. Het kleintje grijpt zich met zijn handjes en voetjes stevig vast aan de vacht van zijn moeder, onder haar buik. Zijn staartje is dan nog niet zo sterk.

“Hier zijn wij!”

Grijpstaartapen kennen heel veel verschillende geluidjes. Ze praten zachtjes met elkaar, bijvoorbeeld om te laten weten dat ze een goede voedselbron hebben gevonden. Als ze een vijand hebben gezien, dan waarschuwen ze elkaar met luidere alarmkreten.

De luidste kreten zijn bedoeld om andere groepen van dezelfde soort op afstand te houden. Ze willen namelijk geen indringers in hun gebied. Brulapen hebben zelfs hun naam te danken aan het aparte, brullende geluid dat ze maken. Wie het voor het eerst hoort zou zich bijna niet kunnen voorstellen dat zo'n aap zo'n hard geluid kan maken. Spinapen hebben ook een territoriumgeluid die ze vooral 's avonds laten horen.

Wolapenmannetjes hebben een andere manier om hun territorium af te bakenen. Ze hebben klieren op hun borst die geurstof maken. Als een mannetje met zijn handen over zijn borst wrijft, dan komt de geur vrij. Als hij met zijn borst tegen bomen en takken wrijft laat hij indringers weten dat ze niet welkom zijn. Hij bedoelt eigenlijk: “Kom niet verder! In dit gebied wonen wij!”

Help!

Kwetsbaar

In de meeste gebieden waar grijpstaartapen in het wild voorkomen wordt er op ze gejaagd voor het vlees. Maar de grootste bedreiging is wel het vernietigen van hun leefgebied. De spinaap leeft bijvoorbeeld maar in een heel klein stukje bos aan de oostkust van Brazilië: de Mata Atlântica. Van dit regenwoud is nog maar een klein gedeelte over. Daardoor worden de spinapen met uitsterven bedreigd.

Ook met de wolapen gaat het niet zo best. Ze zijn erg gevoelig voor veranderingen. Op de plekken waar mensen wegen aanleggen en bos kappen, zijn wolapen de eerste dieren die uit het gebied verdwijnen.

Bij de slinger- en brulapen zijn er soorten die met uitsterven worden bedreigd. Met andere soorten van deze groepen gaat het gelukkig wat beter.

Voor een aantal soorten grijpstaartapen zijn er fokprogramma's in de Europese dierentuinen.

Wist je dat...

... wolapen graag met indianen-kinderen spelen? Er zijn streken waar geen jacht wordt gemaakt op wolapen. Daar komt het vaak voor dat de apen uit de bomen komen om met de kinderen te spelen.

... dat het mannetje niet bij alle soorten grijpstaartapen groter is dan het vrouwtje? Bij wol-, brul- en spinnenapen zijn de mannetjes meer gespierd en een stukje groter dan de vrouwtjes. Bij slingerapen zijn de dames de zwaargewichten!

... dat grijpstaarten niet alleen maar door apen zijn 'uitgevonden'? In Zuid-Amerika leven er

ook mienters, rolstaartberen, opossums en meer dieren met een grijpstaart!

Wil je weten in welke dierentuin je deze soort in het echt kunt zien? Gebruik dan de 'Dierzoeker' op www.nvddierentuinen.nl.